

Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry, ESLUn näkökulma: Suomen alueet liikkeelle

Suomen ensimmäinen Liikuntapoliittinen selonteko on julkaistu ja tulee eduskunnan käsittelyyn 20.11. Selonteossa linjataan 2020-luvun tärkeimmäksi liikuntapoliittiseksi tavoitteeksi kansalaisten fyysisen aktiivisuuden merkittävä lisääminen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä. Liikunnan aluejärjestöjen näkökulmasta liikuntapoliittinen selonteko on pääosin onnistunut.

Selonteossa asetetaan oikeutetusti paljon painoa terveyttä edistävälle liikunnalle. Keskeisenä konkreettisenä toimenä on 120 miljoonan euron lisäys liikuntaan. Resursseja tarvitaan etenkin ennaltaehkäisevään ja matalan kynnyksen terveystoimintaan. Juuri vähän liikkuvien ihmisten kohdalla on saavutettavissa suurimmat terveys- ja hyvinvointiedut sekä näihin liittyvät säästöt.

Selonteossa linjataan myönteisesti liikunnan lisäämisestä koko elämäkululla. Tälle on hyvät perusteet. Liikkuva Koulu on hyvä esimerkki yhden elämänvaiheen onnistuneesta hankkeesta, missä liikunnan aluejärjestöt ovat olleet vahvasti mukana. Jatkossa vastaavia tulee saada myös muihin elämänvaiheisiin. Selonteossa olisi hyvä näkyä myös nykyistä vahvemmin seuratoiminnan merkitys kumppanina ja mahdollistajana eri elämäkulkuun liittyvissä ohjelmissa ja hankkeissa. Esimerkiksi varhaisvuosien liikunnasta yli 30 % tapahtuu liikuntaseuroissa. Koulussa harrastamisen kehittämiseen jää tarkentamisen varaa. Toimenpide-esityksenä voisi olla ainakin harrastamiseen suunnattujen avustusten yhdistäminen ja avustuksen selkeästä painottaminen koulupäivän aikaisen harrastamisen edistämiseen.

Yksi keskeinen linjaus liittyy poikkihallinnollisuuteen. Liikunta liittyy useille elämänalueille, ja siksi sitä on edistettävä julkishallinnossa eri sektoreilla. Liikuntahallinnon lisäksi tärkeitä ovat sosiaali ja terveys, liikenne ja ympäristö.

Selonteossa tuodaan hyvin esille kansalaistoiminnan rooli liikunnan järjestämisessä ja valtion sekä julkisen sektorin rooli toiminnan mahdollistajana. Seuratoiminta on suomalaisen liikuntakulttuurin sydän: yli miljoona suomalaista on mukana seurojen toiminnassa. Kansalaistoiminnan vahvuuksia ovat yhteisöllisyys ja yhdenvertaisuus. Tämä voisi tulla selonteossa paremmin esille.

Julkiset avustukset ovat tärkeä osa kansalaistoiminnan edellytyksiä. Avustusjärjestelmästä ei juuri linjata selonteossa. Olisi hyvä, että selonteon linjausten toteutusvaiheessa avustusjärjestelmää kevennetään ja sen kannustavuutta lisätään. Esimerkiksi kiinnitetään huomiota siihen, ettei järjestöjen oma varainhankinta tulevaisuudessa vähennä valtionavustusten määrää. Tämä kannustaisi järjestöjä monipuolistamaan ja lisäämään rahoitustaan sekä siten vahvistamaan toimintansa ammattimaisuutta ja monipuolistamaan tarjontaa.

Alueellisten hyvien käytäntöjen hyödyntäminen koskee monipuolisesti linjauksia. Selonteon linjausten toteuttamiseksi on tärkeää hyödyntää ja levittää hyviä alueellisia käytäntöjä. Etenkin alueelliset liikuntaneuvonnan käytäntöjen ja Vesote-työn jatko ovat tärkeitä: elintapaneuvonnan palveluketjut liikunnan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon välillä mahdollistavat erityisesti vähiten liikkuvien osalta terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen. Hyvien käytänteiden levittämistä tulisi pohtia valtakunnallisten onnistumisten pankin kautta.

Kaikkiaan liikuntapoliittinen selonteko on hyvä lähtökohta, josta seuraavaksi tulee selventää rooleja ja toimia liikkeen lisäämiseksi koko Suomessa, koko elämäkululla.